

Svensk J 9 renoveras för att flygas i USA

Bilden här intill är tagen 1966 på en flygdag vid dåvarande F 9 i Säve utanför Göteborg. Flygplanet är en J 9, Seversky-Republic P-35, som var det främsta jaktflygplanet i Sverige under andra världskrigets inledning.

Just detta flygplan hamnade i USA 1970 och finns nu vid det amerikanska flygmuseet "Fantasy of Flight", beläget i Polk City mellan Tampa och Orlando i Florida.

Trots att flygplanet 1992 skadades av orkanen Andrew är det i förvånansvärt gott skick och ett renoveringsarbete har inletts för att återställa det till flygande skick. De flesta skadorna sitter i yttre aluminiumplåten, som ändå kommer att bytas ut.

Ingen nämnvärd korrosion har hittats invändigt, projektet har därför klassats som "lätt"

Sveriges modernaste jaktflygplan 1940 var den amerikanska Seversky P-35, J 9. Nu ska detta muséiexemplar bli luftvärdigt i USA.

Foto: Lars Lundin

och beräknas att ta cirka 4000 arbetstimmar. Det betyder att det är teoretiskt möjligt att vi om cirka två år kommer att kunna få se en J 9 flyga igen.

Kermit Weeks, ägaren till *Fantasy of Flight*, känner till historien om att hälften av den svenska J 9-flottan på 120 flygplan på grund av ett

Den svenska J 9:an renoveras i Florida.

Foto: Christer Sidelöv

amerikanskt embargo aldrig levererades till flygvapnet 1940. Därför har han tänkt att flygplanet ska få representera ett av dessa och som de såg ut på Filipinerna innan samtliga förlorades i striderna mot Japan, d v s med svensk kronmärkning (!) blandat med amerikanska arméns.

Besökare kommer att kunna följa renoveringsarbetet genom de guidade turer som *Fantasy of Flight* arrangerar i sina förråd och verkstad. Under tecknad fann det lite kul att lyssna på guidens historia om hur flygplanet länge förvarades i en "saltgruva" efter att den tagits ur tjänst i Sverige.

Man kan undra var någonstans längs med återberättandets svåra konst som berghangaren på Säve blev en saltgruva? CHRISTER SIDELÖV

Nederländska flygledare skolas i Halmstad

Under tre höstveckor har personal ur det nederländska flygvapnet övat "Advanced Tower Training" i simulatoranläggningen vid Försvarmaktens Halmstadskolor (FMHS). Utbildningen, som berörde sex blivande flygledare och deras instruktörer, genomfördes som förberedelse för kommande behörighetsutbildning på de militära flygplatserna i Nederländerna.

Utbildningen har tillkommit efter en framställan från Nederländerna och där Sveriges regering genom Försvarsdepartementet bemyndigat Försvarmakten att

teckna nödvändiga avtal och genomföra utbildningen.

FMHS har tillgång till en så kallad 3D-simulator för bland annat utbildningar och simuleringar inom flygtrafikledningsområdet, vilket saknas i Nederländerna. Vidare har FMHS kunnat erbjuda mat och logi för eleverna liksom tillverkning av simulatorövningar enligt nederländska önskemål.

För svensk del har förberedelserna och genomförande av utbildningen givit viktiga insikter i hur flygtrafik-tjänsten organiseras och utförs inom Nato. Dessa kompetenser är i sin tur

Elever från det nederländska flygvapnet har utbildats vid Försvarmaktens Halmstadskolors simulatoranläggning.

väsentliga för möjligheten att utveckla funktionens för- lande internationella insat- ser. mågor inom ramen för Försvarmaktens uppgift gäl-

PETER LARSSON

Håkan Syrén utnämndes till ny ÖB den 27 november och framträdde då tillsammans med försvarsminister Leni Björklund. Foto: Anders Sjöden/FBB

Håkan Syrén ny ÖB

Regeringen har utnämnt generallöjtnant **Håkan Syrén** till ny överbefälhavare. Han tillträder sin nya befattning den 1 januari 2004 och befordras samtidigt till general.

Håkan Syrén är 51 år och är chef för den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must).

Förordnadet som ÖB gäller till och med 2009.

Flygdag i Ronneby

Den 29 augusti 2004 arrangerar 60-årsjubilerande F 17 i Ronneby Flygvapnets flygdag 2004. Planeringsarbetet är än så länge i ett inledningsskede. Klart är dock att temat för flygdagen blir Internationell tjänst: igår, idag och i morgon.

Flera Saab 340

Flygvapnets transportflygflotta kommer att delvis moderniseras. Det sker genom tillförsel av ytterligare två Saab 340B.

De två flygplanen är begagnade och har sedan de tillverkades i Linköping under mitten av 1990-talet flugits på regionala rutter inom den civila luftfarten i Australien. De planeras att tas i bruk under 2004, med den militära beteckningen TP 100C.

Den viktigaste anledningen till nyanskaffningen är att de tre mindre transportflygplan av typen TP 101 Beech Super King Air, som använts sedan 1985, behöver ersättas.

Sedan tidigare finns sju exemplar av Saab 340 inom Försvarsmakten. Sex av dem används som plattform för det flygburna radarsystemet FSR 890, ett flygplan används till passagerartransporter men har nyligen försetts med kamerautrustning för att användas inom rustningskontrollavtalet Open Skies.

Transportflygplanet TP 101 kommer att ersättas av Saab 340B.

Fyra lyfte 29

Många bilister som färdades på E 4:an längs Linköping den 22 oktober blev säkert förvånade när de såg en J 29 Flygande Tunnan flyga i formation med en HKP 4 på låg höjd.

Nu var det inte fullt så dramatiskt som texten gör gällande. Det var Helikopterflottiljen som visade prov på sin mångsidiga förmåga genom att hjälpa till med att transportera ett utställningsexemplar av den gamla jaktplansklassikern.

Under många år har just denna J 29 varit uppställd på en pelare utmed motorvägen. Väder

och vind har slitit hårt på flygplanet och därför transporterades det till Saabs verkstäder för en välbehövlig uppräschning.

En smidig lösning på problemet med hur flygplanet bäst skulle transporteras till Saab visade sig vara ett helikopterlyft. HKP 4 har erforderliga prestanda för att kunna genomföra detta på ett säkert sätt.

Besättningen utgjordes av piloterna **Ralf Zander** och **Peter Wallgren** samt teknikerna **Kaj Bergström** och **Kari Seppänen**.

FOTO: NINA KARLSSON

Ett 50 årsminne: Svenskt flygplan genom ljudvallen

Den 25 oktober 1953 hördes två skarpa knallar i Saabs provflygningsområde. De lät som kanonskott och var svåra att lokalisera. Det som hänt var ett nytt fenomen för Sverige. För första gången hade ett svenskt flygplan flugit fortare än ljudet eller passerat Mach 1.

Flygplanet var prototypen för Saab 32 Lansen och pilot var Saab:s chefsprovflygare **Bengt Olow**. Flygplanet var inte var försett med efterbrännkammare, därför fordrades en lång, nästan lodrät dykning för att uppnå överljudsfart.

Lansen hade flugit för första gången ett år tidigare, den 3 november 1952, och var det första svenskbyggda flygplan som var konstruerat för farter kring Mach 1.

För att uppmärksamma händelsen nu 50 år senare, flögs den 25 oktober åter en Lansen i överljudsfart. Det var major **Alf Ingesson-Thor** som med en av de återstående 32:orna uppnådde Mach 1,04. Flygningen övervakades från baksitsen av Saabs nuvarande chefsprovflygare **Ola Rignell**.

LENNART BERNS/LIA

Prototypen för Saab A 32 Lansen var det första svenskbyggda flygplan som flög fortare än ljudet. Sprötet i nosen är ett pitotrör för tryckmätning i ostörd luft. Men den alltid lika välinformerade dagspressen visste berätta att sprötet användes för att "sticka hål" på ljudvallen. Foto: Saab

Ny i Flygvapenmuseum

Flygvapenmuseum i Linköping har förnyat sin huvudutställning. Ett nytillskott är det amerikanska skolflygplanet Sk 14, som användes under andra världskriget. Sk 14 har även en stark koppling till den svenska flygindustrins etablering. Samtliga 137 flygplan utom ett licensbyggdes, med början 1939, i Sverige.

Museiexemplaret är dock inte ett original, det har byggts

samman av två snarlika flygplanstyper, men fyller en lucka i museisamlingen. Renoveringsarbetet har utförts av en grupp privatpersoner i Stockholm, som på ideell basis åstadkommit en Sk 14 i toppskick.

En annan nyhet i museets utställning är en flygsimulator där besökarna kan få chansen att "flyga" Gripen – en given publikmagnet.

Skolflygplanet Sk 14 och en Gripen-simulator är de stora nyheterna när Flygvapenmuseum öppnar på nytt den 17 december. Foto: Lars Lundin

Peter Lindén kör Saab även på tävlingsbanan

Kapten **Peter Lindén** är Gripen-piloten från F 7 i Såtenäs som under drygt 20 år har gjort sig känd som framgångsrik roadracingförare. Nu lägger han av med tävlandet på MC för att under 2004 i stället satsa på bantävlingar med bil.

Han har anslutit sig till ett team från Sollebrunn, mellan Trollhättan och Alingsås. Under den gångna säsongen har teamet tävlat i det som kallas Swedish Long Distance Cup, klass 2.

TEXT & FOTO: HÅKAN BRANDT

Stefan Wilson årets bästa taktiker

Brigadgeneral Lennart Pettersson och major Stefan Wilson som utsetts till Årets taktiker inom luftstridskrafterna. Foto: Kåre Nyman

Major **Stefan Wilson**, F 16 i Uppsala, har tilldelats det nyinstittade priset *Årets taktiker inom luftstridskrafterna*. Han mottog priset av FTK:s chef brigadgeneral **Lennart Pettersson**.

Motiveringen till priset är att Stefan Wilson har genomfört praktisk utbildnings- och övningsverksamhet i simulerad miljö vid Flygvapnets luftstridssimuleringscenter (FLSC). Verksamheten har på ett nytt och kostnadseffektivt sätt utvecklat samtränningen mellan ett flertal av funktionerna inom luftstridskrafternas insatskedja. Initiativet till verksamheten vid FLSC bedöms som särskilt starkt i skuggan av nedläggningsbeslutet av F 16. Verksamheten har även inneburit att FLSC, både tekniskt och personellt, fått ytterligare erfarenheter för luftstrids-

krafternas fortsatta taktiska utveckling.

Priset *Årets taktiker* kommer att utdelas årligen för att stimulera intresse och engagemang för luftstridskrafternas taktik- och övningsutveckling. De nominerade ska ha uppfyllt något av följande kriterier:

Inkommit med skriftligt teoretiskt förslag till förändrat uppträdande som bedöms medföra en ökad taktisk/stridsteknisk förmåga.

Inkommit med skriftligt förslag till modifiering/uppträdande eller införande av nytt materielsystem som bedöms medföra en ökad taktisk/stridsteknisk förmåga.

Genomfört praktisk utbildnings- eller övningsverksamhet som bedöms medföra en ökad taktisk/stridsteknisk förmåga.

Rotation i Kindu

Under december månad sker ett utbyte av den svenska personalstyrkan vid den kongole-siska flygplatsen Kindu. Den första omgången, benämnd FK01 avlöses av den andra och sista styrkan betecknad FK02.

Överstelöjtnant **Torbjörn Olsson** är chef. Han kommer

närmast från en befattning som chef för centralt flygun-derhåll vid flygvapenavdelningen i Högkvarteret.

Den svenska flygplatsenheten verkar i Kongo på uppdrag av FN sedan i juni 2003. Uppdraget beräknas slutföras i juni 2004.

Försvarsbeslut 2004 på www.mil.se

I slutet av 2004 ska riksdagen fatta ett nytt försvarsbeslut. Information om hur processen framskrider publiceras fortlöpande på Försvarsmaktens hemsida: www.mil.se/fb04

Ny platta i Visby

Den militära delen av flygfältet i Visby har nyligen fått bättre kapacitet för att hantera stora transportflygplan.

Det har skett genom att en 700 kvadrat meter stor flygplansplatta har byggts, stor

nog att rymma två TP 84 Hercules. Plattan är byggd av betong och asfalt. För att klara olika miljökrav finns en dagvattentank för uppsamling av avisningsvätska samt oljeavskiljare.

På nya befattningar

Överste **Jan Salestrand** utnämndes till brigadgeneral den 1 oktober och lämnade samtidigt posten som chef för F 4 på Frösön för att bli ställföreträdande chef för Högkvarterets grundorganisationsledning.

Överstelöjtnant **Ingemar Adolfsson** blir den 1 januari 2004 ny ställföreträdande chef för F 7 i Såtenäs. Förträdaren överste **Ingela Mathiasson** har tillträtt befattningen som chef för J2-sektionen i Operativa insatsledningen.

Major **Richard de Geer**

tjänstgör sedan den 1 september som biträdande försvarsattaché vid den svenska beskickningen i London.

Brigadgeneral Jan Salestrand.